

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PTG. & PUB. CO.
221 St. Clair Ave. HENDERSON 5811
Issued Every Day Except Sundays and Holidays

VATRO J. GRILL, Editor

• razmaščil v Clevelandu, za celo leto	\$5.50	
Za 6 mesecev	\$3.00; za 3 mesece	\$1.50
Po razmaščil v Clevelandu, za celo leto	\$6.00	
Za 6 mesecev	\$3.25; za 3 mesece	\$2.00
Za Zedinjene države in Kanado za celo leto	\$4.50	
Za 6 mesecev	\$2.50; za 3 mesece	\$1.50
Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemskie države	\$4.00	
Za 6 mesecev	\$2.00	

NRA Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post-Office at Cleveland, Ohio, Under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

UREDNIKOVA POŠTA

Zahvala in vabilo

Cleveland, Ohio

Zadnjo nedeljo je slovenski delavski klub "Iskra" priredil svoj prvi piknik na Pintarjevih farmah. Vzlic številnih piknikov, ki so se vršili na ta dan, se je lepo število rojakov Slovencev in bratov Hrvatov udeležilo našega piknika. Stejemo si v dolžnost, da se vsem tem posetnikom iskreno zahvaljujemo za njih obisk, kar je v dokaz, da simpatirajo z nami in so naši iskreni prijatelji. Ker se je preskrbelo za one, ki radi balinajo, kot tudi razne druge tekme in igre, ni manjkalo zavave in slehernemu se je dalo priliko razvedriti se v prosti naravi. Oni, ki se radi s prijatelji pogovarjajo, so se po svoje tudi dobro imeli, kajti pripravljene so bile mize pod drevesi, kjer se lahko nemoteno in v hladu pomenovali in gasili si žejo z ječmenovcem ali vinem. Marsikateri pa si je tudi

nabrusil svoje pete, ker Sadarjev orkester je tako izborni igral, da se je vse mlado in staro veselo vrtelo. Proti večeru pa se je skupina zbrala in pričela peti. Lepo so jo ubrali, le škoda, da je čas tako hitro tekel. Torej, še enkrat vsem skupaj, najlepša hvala za vašo udeležbo in sodelovanje.

Sedaj pa vas vse skupaj, kot tudi one, kateri niso imeli radi kakšnega zadržka, priliko udeležiti se piknika zadnjo nedeljo, pa vabimo, da pridejte prihodno nedeljo zopet na Pintarjeve farme, kjer bo istotako klub "Iskra" priredil piknik, in sicer namesto nekega drugega kluba, ki vsled važnega vzroka ne more obdržati svoje prireditve. Vzposej piknika v nedeljo bo povsem nov od zadnje nedelje in obetamo vsem rojakom že sedaj, da vam ne bo žal, ako nas boste zopet obiskali.

Na veselo svodenje vam kliče
Odbor

Kolikor jezikov знаš, toliko mož veljaš

Čudovit je dar jezikov

Učenjaki navajajo, da je na svetu okoli 950 jezikov. Vsi ti jeziki kažejo neko sorodnost, ki priča o skupnosti človeškega rodu. Tudi dejstvo, da se rodijo ljudje, ki se z nenavadno lahko naučijo izredno mnogo jezikov, priča, da imajo vsi jeziki nekaj skupnega. Splošno se ljudje ne brigajo posebno, da bi se naučili tuje jezike temeljito.

Se danes je znano ime italijanskega jezikoslovca Josipa Mezzofantija, ki je živel od leta 1774 do leta 1849. Zanesljiva poročila pravijo, da je obvladal 50 jezikov; pri tem niso šteta narečja, kakor n. pr. "Plattdeutsch." Še drugih 12 jezikov je znal brati. Bil je tudi izredno priden. Nikdar ni zapustil svoje domovine, čeprav so ga vabili v Pariz in na Dunaj. V 18. in 19. stoletju so prihajali v njegovo rojstno mesto Bologno številni vojaki iz oddaljenih krajev. Mezzofanti je dolgo poučeval na vsečuilišču v Bologni. Ko je bil leta 1795 posvečen v duhovnika, je obvladal že 10 jezikov, med temi tudi koptiškega, ki je silno težak.

Posebno se je red zavabil z raznim narečji stare in nove grščine. Veliki ruski vojskovedja Suvorov in cesar Nikolaj I. (1845) sta se čudila njegovemu izrednemu znanju rustega in poljskega jezika. K njemu so prihajali tudi ugledni Angleži, med njimi lord Byron, ki se ni mogel prečuditi, kako krasno je Mezzofanti govoril angleščino. Mezzofanti je postal knjižničar vatikanske knjižnice. Leta 1838 je postal kardinal.

Pred rovi so izobesene, črne zastave, ki naznajajo, da se v osrčju zemlje v črnih rovih zaključuje tragedija izkoričanih bednih rudarjev. Te žrtve izkoričevalcev odklanjajo vsako hrano, ki jo ljubeče žene vsled velike skrbi za hranitelja, moža in očeta hočejo vtihotapiti v rove. Tako je privozil voziček, v katerem se je nahajala vsa hrana, iz rova z napisom: "Odklanjam vsako hrano, raje umrjemmo kakor pa da bi se nas naprej izkoričalo; naj pride smrt, skrbite za otroke."

Izmucena telesa se tiščijo eno drugega. Ležijo na deskah in v prahu. Na nekaterih krajih je mrzlo s prepohom, drugod pa neznotna vročina. Blatna obleka in blatne roke še spominjajo na pred 30 urami zapuščeno delo. Oči se iskrijo v togih samozaveščih. Tukaj pod preklanimi tramovji jih leži 10, tam pet. Drugod zoper stojijo in izmenjavajo kratke, nekoliko osorne besede. Samo eno je v njihih telesih še živo, in to je silna volja, da se ne vrnejo iz jame, preden niso njihove zahite ugodno rešene. Če jih vprašaš, če so lačni, ti odgovore: "Res smo lačni, ali zunaj nas ne boste videli prej preden se nam ne ugodí, ali pa nas najdete vse mrtve."

Reinhold Rost (1822–1896) je dolgo let poučeval na misionski šoli St. Augustine College kot učitelj osmih oriental-

je več. Predvsem ne smemo pozabiti, da se je rodil Adolf Hitler v Braunaau ob Innu. Zato Nemčija ne bo mirovala vse dolej, dokler ne bo vključila Avstrije v svoj državni sestav.

Druga resnica je, da je v Avstriji mnogo ljudi, ki naravnost želijo, da bi se zedinila Avstrija z Nemčijo. Takšen spoj bi trenutno povečal nemško ozemlje in storil, da bi se prebivalstvo Nemčije dvignilo na 72 milijonov duš. Konkretno povedano: Nemčija bi s tem pridobil dvanašt vojnih zborov.

Tretje: Ce bi Nemčija dobila Avstrijo, bi obkobil Češkoslovaško. Nemčija bi mejila naravnost na Italijo in bi imela samo 160 km do Jadranskega morja.

Nemčija bi tudi mejila z Madžarsko in bi zaradi tega lahko pritiskala na Romunijo. Tretje carstvo bi pritiskalo tudi na Črno morje in proti Orientu z vsemi njegovimi prostranstvi.

Zadnja posledica takšnega sklepa bi bila tiba, da bi prisla želesna gora v nemško državno mejo. Ta stvar je klub temu, da jo omenjamo na zadnjem mestu, zelo važna, zlasti za tistega, ki ve, da je danes Nemčija v pogledu želesa navezana na uvoz iz inozemstva.

Versajska mirovna pogodba je vzela Nemčiji tri četrteine njenih želesnih rezerv. Izgubila je Alzacio-Lorenzo, Luksemburg in začasno Posarje. Jasno povedano, izgubila je največjo kapaciteto za primer vojne.

V dobi miru lahko Nemčija uvaža želeso iz Švedske, Španije in Alžira. Lahko si na ta način nakopiči ogromne zaloge želesa. Toda klub temu ne bo prisla nikam, kajti želesne go-

re s tem se ne bo imela, brez nje pa je karok uklenjena.

Kdor se pelje do Leobna, vidi tam zanimive stvari. Že Rimljani so tankaj zasadili lopate v zemljo in jeli dvigati na dan zaklade. Trudili so se celih stot let, da so izkopali prvo tono želesa. Danes delajo to drugače. Ogromni svedri vrtajo v trebuhi zemlje in dvigajo s pomočjo stisnjenega zraka na dan želesnega ruda. S silnimi detonacija-ji trdijo zemlji iz telesa sloje rude in pridelujejo dnevno nad 6000 ton čistega želesa.

Najboljše leto so imeli v Eisenerzu leta 1916. Takrat je dala želesna gora 2 milijona 260,000 ton želesa. Lani je pada prodejna na 270,000 ton, letos kaže, da bo doseglj 400,000 ton. Nemčija seveda potrebuje več nego producira Alpi-ni-Montana in da si olajša transport, uvaža po eni strani premo, po drugi strani pa odvaja z istimi vagoni želesa.

Ze 1. 1916 so se v Eisenerzu pojavili nemški oficirji in nenačaten spomin in izvrstno uho, kateremu ni ušel noben zvok. Znal je 68 jezikov, bavil pa se je s 110 jeziki.

Gora, ki ograža mir

Zakaj hoče Nemčija imeti Avstrijo? — Pomen Eisenerza.

V Eisenerzu, alpski vasi južne Avstrije, leži gorski masiv, ki je težak milijardo ton. Zaradi težev gore lahko izbruhne v Evropi vojna. Ta gora skriva pod seboj 300 milijonov ton materiala, iz katerega izdejajo topove, tanke, letalske stroje in vso drugo vojno opremo. In to goro hoče imeti — Nemčija.

Nemčija zahteva Avstrijo — Italijo, Francijo in njeni zavezniški pa nočejo tega. In tako je postala Avstrija ognjišče najbolj ogoričene borbe v Evropi, ki bi s svojo iskro utrgnila zanetiti sod evropskega smodnika.

Razlogov, ki zapeljujejo Nemčijo, da bi si osvojila Avstrijo, tri milijarde frankov.

je več. Predvsem ne smemo pozabiti, da se je rodil Adolf Hitler v Braunaau ob Innu. Zato Nemčija ne bo mirovala vse dolej, dokler ne bo vključila Avstrije v svoj državni sestav.

Druga resnica je, da je v Avstriji mnogo ljudi, ki naravnost želijo, da bi se zedinila Avstrija z Nemčijo. Takšen spoj bi trenutno povečal nemško ozemlje in storil, da bi se prebivalstvo Nemčije dvignilo na 72 milijonov duš. Konkretno povedano: Nemčija bi s tem pridobil dvanašt vojnih zborov.

Tretje: Ce bi Nemčija dobila Avstrijo, bi obkobil Češkoslovaško. Nemčija bi mejila naravnost na Italijo in bi imela samo 160 km do Jadranskega morja.

Nemčija bi tudi mejila z Madžarsko in bi zaradi tega lahko pritiskala na Romunijo. Tretje carstvo bi pritiskalo tudi na Črno morje in proti Orientu z vsemi njegovimi prostranstvi.

Zadnja posledica takšnega sklepa bi bila tiba, da bi prisla želesna gora v nemško državno mejo. Ta stvar je klub temu, da jo omenjamo na zadnjem mestu, zelo važna, zlasti za tistega, ki ve, da je danes Nemčija v pogledu želesa navezana na uvoz iz inozemstva.

Versajska mirovna pogodba je vzela Nemčiji tri četrteine njenih želesnih rezerv. Izgubila je Alzacio-Lorenzo, Luksemburg in začasno Posarje. Jasno povedano, izgubila je največjo kapaciteto za primer vojne.

Zadnja posledica takšnega sklepa bi bila tiba, da bi prisla želesna gora v nemško državno mejo. Ta stvar je klub temu, da jo omenjamo na zadnjem mestu, zelo važna, zlasti za tistega, ki ve, da je danes Nemčija v pogledu želesa navezana na uvoz iz inozemstva.

Versajska mirovna pogodba je vzela Nemčiji tri četrteine njenih želesnih rezerv. Izgubila je Alzacio-Lorenzo, Luksemburg in začasno Posarje. Jasno povedano, izgubila je največjo kapaciteto za primer vojne.

Zadnja posledica takšnega sklepa bi bila tiba, da bi prisla želesna gora v nemško državno mejo. Ta stvar je klub temu, da jo omenjamo na zadnjem mestu, zelo važna, zlasti za tistega, ki ve, da je danes Nemčija v pogledu želesa navezana na uvoz iz inozemstva.

Versajska mirovna pogodba je vzela Nemčiji tri četrteine njenih želesnih rezerv. Izgubila je Alzacio-Lorenzo, Luksemburg in začasno Posarje. Jasno povedano, izgubila je največjo kapaciteto za primer vojne.

Zadnja posledica takšnega sklepa bi bila tiba, da bi prisla želesna gora v nemško državno mejo. Ta stvar je klub temu, da jo omenjamo na zadnjem mestu, zelo važna, zlasti za tistega, ki ve, da je danes Nemčija v pogledu želesa navezana na uvoz iz inozemstva.

Zadnja posledica takšnega sklepa bi bila tiba, da bi prisla želesna gora v nemško državno mejo. Ta stvar je klub temu, da jo omenjamo na zadnjem mestu, zelo važna, zlasti za tistega, ki ve, da je danes Nemčija v pogledu želesa navezana na uvoz iz inozemstva.

Zadnja posledica takšnega sklepa bi bila tiba, da bi prisla želesna gora v nemško državno mejo. Ta stvar je klub temu, da jo omenjamo na zadnjem mestu, zelo važna, zlasti za tistega, ki ve, da je danes Nemčija v pogledu želesa navezana na uvoz iz inozemstva.

Zadnja posledica takšnega sklepa bi bila tiba, da bi prisla želesna gora v nemško državno mejo. Ta stvar je klub temu, da jo omenjamo na zadnjem mestu, zelo važna, zlasti za tistega, ki ve, da je danes Nemčija v pogledu želesa navezana na uvoz iz inozemstva.

Zadnja posledica takšnega sklepa bi bila tiba, da bi prisla želesna gora v nemško državno mejo. Ta stvar je klub temu, da jo omenjamo na zadnjem mestu, zelo važna, zlasti za tistega, ki ve, da je danes Nemčija v pogledu želesa navezana na uvoz iz inozemstva.

Zadnja posledica takšnega sklepa bi bila tiba, da bi prisla želesna gora v nemško državno mejo. Ta stvar je klub temu, da jo omenjamo na zadnjem mestu, zelo važna, zlasti za tistega, ki ve, da je danes Nemčija v pogledu želesa navezana na uvoz iz inozemstva.

Zadnja posledica takšnega sklepa bi bila tiba, da bi prisla želesna gora v nemško državno mejo. Ta stvar je klub temu, da jo omenjamo na zadnjem mestu, zelo važna, zlasti za tistega, ki ve, da je danes Nemčija v pogledu želesa navezana na uvoz iz inozemstva.

Zadnja posledica takšnega sklepa bi bila tiba, da bi prisla želesna gora v nemško državno mejo. Ta stvar je klub temu, da jo omenjamo na zadnjem mestu, zelo važna, zlasti za tistega, ki ve, da je danes Nemčija v pogledu želesa navezana na uvoz iz inozemstva.

ŠKRAT

"Mislim, da mora biti strašno za igralca, ki mora leta za letom igrati prepisane vloge."

"Ampak še huje je za zakonskega moža, ki mora leta za letom molčati, ko njegova žena igra glavno vlogo."

"Kaj, ti ne stanuješ več pri Mrs. Brunda? Kako pa to?"

"Veš, stanoval sem pri nji štiri mesece, potem pa sem odkril, da stanovanje nima kopalnice."

"Rada bi par čednih, elegantnih čeveljčkov, ki me ne bodo tiščali."

"Razumem, gospa. Radi bi takšne, ki bodo znotraj prostorni, na zunaj pa tesni."

Jedilnik

Pondeljek. Kosilo: jetrni riž v kostni juhi. Sočna pečenka, krompirjev pire in pražen grah. Ploše iz krhkega testa z rabarbaro. — Večerja: Naravni rezeki in salata.

Slovenska Svobodomiselna Podpora Zveza

Ustanovljena 1908

Inkorporirana, 1909

GLAVNI URAD: 255 WEST 103rd STREET, CHICAGO, ILLINOIS

Telefon: — PULLMAN 9665

UPRAVNI ODBOR:

Vatro J. Grill, predsednik, 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, O.
John Kvarlich, I. podpredsednik, Bridgeville, Penna.
Rudolph Lisch, II. podpredsednik, 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, O.
William Rus, tajnik, 255 West 103rd Street, Chicago, Ill.
Mirko Kuhel, blagajnik, 255 West 103rd St., Chicago, Ill.

N A D Z O R N I O D B O R :

Mike Vrhovnik, predsednik, Huston, Penna.
William Candon, 1058 E. 72nd Street, Cleveland, Ohio.
Frank Laurich, 10 Linn Ave., So. Burgettstown, Penna.

P O R O T N I O D B O R :

Anton Zaitz, predsednik, Box 924, Forest City, Penna.
Steve Maukar, 4439 Washington Street, Denver, Colo.
Vincent Pugel, 1023 South 58th St., West Allis, Wis.

G L A V N I Z D R A V N I K :

Dr. F. J. Arch, 618 Chestnut St. N. S. Pittsburgh, Penna.

U R A D N O G L A S I L O :

"ENAKOPRavnost", 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, O.

Vsa pisma in stvari, ticoče se organizacije, se naj pošilja na naslov tajnika, denar za Zvezo pa na ime in naslov blagajnika. Pritožbe glede poslovanja upravnega odbora se naj naslavljajo na predsednika nadzornega odbora, pritožbe sporne vsebine pa na predsednika poročnega odbora. Stvari ti so uredujivane v upravnista uradnega glasila, se naj pošilje naravnost na naslov "ENAKOPRavnost", 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, O.

Za cirkus ni vsakod

Kaj se godi za zaveso cirkusa

Ko pride poletje in preneha jo vsa večja gledališča s svojimi rednimi predstavami, tedaj se leta za letom pojavi po večjih mestih potujoči cirkus, boljše ali pa tudi le druge vrste. Venčar pa je teh vedno manj in v nekaj letih bomo potujočega cirkuskega človeka našli le še v romanah.

Povsem svoj tip so ti ljudje, meščana, ne sovražijo, da celo visoko ga cenijo, na dopuste pa,

da bi ta brskal in raziskaval, kakšno je cirkusko življenje na znotraj. Stari Busch, ki je imel na koncu prejšnjega stoletja stalne cirkuske stavke v vseh večjih mestih srednje Evrope in bil milijonar, je kot 16 leten fant spal pod cirkusko plahto, snailj konje itd., kot vsak pri-

stven cirkuski uslužbenec. Ako je pozneje na vrata njegove velike pisarne v Berlinu potkal kak brezposelje, je bilo njegovo prvo vprašanje, pri katerem cir-

kusu je služil. Ako se je ta obotavljal z odgovorom, je moral oditi s praznimi rokami, na-

sprotno pa se je z vsakim biv-

sim cirkuski človekom rad po-

menoval, ga povabil na koza-

rec ter ga obdaril ali pa vzel v

službo. Cirkuski ljudje imajo

nekaj svoj jezik in že po nekaj

besedah se je prepričal, ali ima

pristnega cirkusarja pred seboj

ali sleparja.

Velik ugled ima pri cirkusu

oni, o katerem je znano, da se

že njegov oče vozil po svetu

v zelenem cestnem vagonu, po-

sebno v časti pa je bil, kdor je

bil v takem vagonu rojen. Med

cirkuski ljudi vlada silno

praznovanje. Ako so predstave

slabo obiskane, potem vzamejo

brezovo metlo ter jo sežgo sredi

vagona. Na dan 13. vsakega

mesecea gotovo ne potujejo in

otvoritvene predstave na takšen

"nesrečni" dan se izogibljajo.

Ako je kak grbast človek med

radovedneži, ko postavljajo cir-

kus, pomeni to veliko srečo. Na-

sprotno pa je slab znazenje, če

je zvečer pri blagajni prva na

vrsti stara ženica. Kožo vodijo

s cirkusom samo zato, ker so

prepričani, da te odganjajo bo-

lezni iz hlevov, celo veliki cir-

kusi kot Sarafini, Krone itd.

imajo kože v hlevih v ta namen.

Cirkuski ljudje gojijo veliko

prijateljstvo med seboj, posebno

ljubezen pa imajo do živali. Pri-

petilo se je že, da na dan, ko

postavljajo cirkus, ravnatelj ves

dan in ničesar zavžil, mlade le-

ve, medvedke, opice in kamele

pa je krmil z vso ljubeznostjo.

Nekoč se je pripetilo, da je

severni medved krotilcu roko

popolnoma razmrevaril. Nekaj

dni za tem pa je po naključju

njegov naslednik tega medveda

ranil na očes, tako da je ta

velikega učitelja in prijatelja.

ANEKDOTA

Skladatelja Smetajo je v mladih letih spodbujala, na starost pa podpirala Švedinja Frjeda Benecke. Mojster jo je v njeni mladosti učil klavirja v Goteborgu in se ji je tudi duševno močno približal. Mogoče ju je zblížalo dejstvo, da je imel Smetana bolno ženo, njegova učenka pa bolnega moža, kar je sprožilo marsikatero čenčo v mestu.

Ko je Smetana v poznejših letih začel izgubljati sluh in je moral zaradi svoje bolezni konzultirati nekoga inozemskega specialista, a ni mogel tega storiti spritočno píčle pokojnjine, ki mu jo je plačevalo češko gledališče, se je oglasila gospa Frjeda Beneckejeva, ki se je bila medtem drugič omozila, ter mu poslala ček za 1200 goldinarjev.

Dvajset let pozneje, 1. 1904, je taista dama potovala v Prago, kjer je obiskala grob svojega velikega učitelja in prijatelja.

V gosteh v srednji

Kitajski

V gostilno si mora potnik pristnosti peč in hrano.

Med Sianfu-jem, ki je bil pred skoraj štiristoleti ob zori kitajske zgodovine glavno mesto Kitajske, in med ostalo državo ni železniške zveze. Pot, ki meje peljala preko dežele skozi provinc Shensi, je bila blokirana z vojaško silo, zato sem moral skozi notranje države. Pri tej priložnosti sem videl aktualno stanje v neizmerni samoti Kitajske, proč od tujih kolonialistov in trgovskih pristanišč.

Ko popotnik zapusti Peking, ne najde nikjer več hotelov s centralno kurjavo in toplimi komplmi. Kitajske gostilne oddajajo za prenočišča samo prazno sobo s štiroglatim kupom opinke za posteljo, ki jo imenujejo k'ang. Če je gostilna bolj moderna, je v sobi postelnjak brez posteljnine. To si morajo gostje sami pristnosti. V gostinah z malimi izjemami ni ne plina ne električne. Tudi vodovođo ni. Popotnik si mora s seboj pristnosti peč na oglje ali petrolej. Imel sem s seboj peč na petrolej in konzervirano hrano v pločevinastih posodah. Segreval sem jo na svoji peči.

Več milj sem se vozil skozi ozemlje, gosto posejano z budističnimi in taoističnimi templji, v katerih je maršal Feng Yu-hsiang popolnoma uničil kipe bogov. Pustili so jih, kakor so bili. V mnogih templjih pa so bile na mestih, kjer so prej stali 32 palcev, njegove trdno zgrajene hiše pa so bile 3 čevlje višoke.

Ti prazgodovinski pritlikavci so dobro poznali geometrijo in obdelovanje kovin, za svoje orodje so uporabljali mnogo litrega svinca in so se oblačili v fine tkanine iz kaktusovih vlaken. Za orožje so imeli loke in puščice s kremenčevimi ostmi. Mumije svojih pokojnikov so hranili v pletenih koših. Oblačila teh mumij so se zaradi suhega podnebla izborno ohranila.

Sporočilo prof. Gamiza je antropološko zelo zanimivo, kajti

šolo pri svojem večnem potovanju. Razume in govorja pa se dem jezikov. Med 50 uslužbeniki nekega cirkusa je bilo samo pet takih, ki so govorili samo en jezik, vse drugi pa vsaj po dva. Neki kočičja je v cirkusku hlevu, toda če švigne mimo njega miš, tedaj je ves iz sebe, kajti najinteligentnejša med vsemi živalmi dobro ve, da mu ta mala živalca lahko povzroči smrt, ako mu zleže v rilec.

Cirkuski ljudje so v splošnem inteligentni, razumejo več jezikov in videli so svet. Neki cirkuski ravnatelj še danes ne srami svojih imen podpisati, ker pa ni imel prilike hoditi v šolo pri svojem večnem potovanju. Razume in govorja pa se dem jezikov. Med 50 uslužbeniki nekega cirkusa je bilo samo pet takih, ki so govorili samo en jezik, vse drugi pa vsaj po dva. Neki kočičja je v cirkusku hlevu, toda če švigne mimo njega miš, tedaj je ves iz sebe, kajti najinteligentnejša med vsemi živalmi dobro ve, da mu ta mala živalca lahko povzroči smrt, ako mu zleže v rilec.

Skladatelja Smetajo je v mladih letih spodbujala, na starost pa podpirala Švedinja Frjeda Benecke. Mojster jo je v njeni mladosti učil klavirja v Goteborgu in se ji je tudi duševno močno približal. Mogoče ju je zblížalo dejstvo, da je imel Smetana bolno ženo, njegova učenka pa bolnega moža, kar je sprožilo marsikatero čenčo v mestu.

Ko je Smetana v poznejših letih začel izgubljati sluh in je moral zaradi svoje bolezni konzultirati nekoga inozemskega specialista, a ni mogel tega storiti spritočno píčle pokojnjine, ki mu jo je plačevalo češko gledališče, se je oglasila gospa Frjeda Beneckejeva, ki se je bila medtem drugič omozila, ter mu poslala ček za 1200 goldinarjev.

Dvajset let pozneje, 1. 1904, je taista dama potovala v Prago, kjer je obiskala grob svojega velikega učitelja in prijatelja.

Nekoč se je pripetilo, da je severni medved krotilcu roko popolnoma razmrevaril. Nekaj dñi za tem pa je po naključju

več sto milj daleč. Tam živi na tisoče ljudi v jamah v podobnih hribov. Cele vasi so vdolbene v te hribe. Zemlja je rumenkasto-rdeča ilovica. Mestni zidovi, monumentalna vrata v njih, hiše v kitajskem slogu, jamska prebivališča, vse je napravljeno iz iste snovi, ilovice, ki je dovolj rodotvorna, da vendar kaž zraste na njej.

Iz Linpaoa v Sianfu potuješ z vozom ali avtomobilom, če ga najdeš, po starodavni cesti, ki jo je popravil maršal Feng do mesta Tungsian. To mesto je na meji treh provinc, Shensi, Hunan in Shansi. Žolta reka, "Skrb Kitajske," loči provinc Shansi in Shansi.

Tu se javno prodaja opij v trgovinah ob glavnih cestih mest in vasi. Glavni dohodek province Shensi doteka iz te dobitčanske industrije. Kmetje, ki pridelujejo opij, ne plačujejo davkov za svoje pridelke samo za nazaj, ampak za več let naprej.

Najmanjši ljudje

Pritlikavci, ki merijo v višino komaj 80 cm

Arheoločka ekspedicija pod vodstvom mehiškega raziskovalca prof. Everarda Gamiza je v skoraj nepristopnem gorskem ozemlju Mezquise doline v državi Durango odkrila sledove visoke prazgodovinske kulture, katere nositelji so bili pritlikavci rodovi. Iz mumij, ostankov hiš in orodja je sklepalo, da je prejšnja civilizacija iz 3. stoletja pred našim štetjem.

Ti prazgodovinski pritlikavci so dobro poznali geometrijo in obdelovanje kovin, za svoje orodje so uporabljali mnogo litrega svinca in so se oblačili v fine tkanine iz kaktusovih vlaken.

Za orožje so imeli loke in puščice s kremenčevimi ostmi. Mumije svojih pokojnikov so hranili v pletenih koših. Oblačila teh mumij so se zaradi suhega podnebla izborno ohranila.

Ukinitve poletne prehlade, vročice in zgodnji "Hay Fever"

Vse posledice teh neprijetnih prehladov se hitro olajša z majhnim predpisom po večletni praktisi in izkušnji. Mi zajamčimo uspeh v vsakem slučaju ali pa vrnemo denar.

Imamo zdravila tudi v majhnih količinah za poizkus po 50c. Olajšanje v teku 30 minut.

dolesje so smatrali za najmanjše človeško pleme Bambutijce v Srednji Afriki, ki merijo povprečno 4 čevlje. Poleg tega pa je važna dopolnitvena vrata naziranju o pritlikavih plemenih. Dolesje so poznali le dve skupini pigmejev, azijske Negrite in afriške Negrite. Zadnji so se preselili menda v predzgodovinske dobi v Afriko. Odprtje novega pritlikavega plemena v Ameriki pomeni nov člen v verigi, ki veže novi svet z ostalimi celinami. Seveda pa nam s tem še ni postal jasno, kje je prvotno domovina pritlikavcev.

VOJNA LADJA NA PLITVIN

Mož Simone

Roman

SPISAL CHAMPOL. PRELOŽIL V. LEVSTIK

V pomirjenje svoje vesti je iz-
pregovoril gospod d'Avron:

"Ne prenagli se; počakaj še.
Kakor dolgo se da. Clovek ne
more dovolj preudariti, predno
na ta način zбудi občo pozor-
nost."

"Pozornost ne bo velika . . ."

"Razmeroma . . . toda obžalu-
jem . . .".

"Ničesar ni obžalovati; ta po-
ložaj ni mogel trajati dalje."
"Pravzaprav je resnica, da ni
mogoče do smrti čakati na mo-
ža, ki se noče vrniti!" je vzdih-
nil gospod d'Avron in se obrnil
k Osmnu.

Ta je zrla na zadevo s tragič-
ne strani.

"Slabo je, kar delaš," je dejala
potrto, "zelo slabo."

"Saj to ni Simonino delo! je
vzliknil gospod d'Avron, ki je
brž našel sredstvo, da pomiri
duhove. "Ta nesrečni Rihard
hce napraviti poslednji škandal
ki mu preostaja; on si je izmisli-
to zahtevo po ločitvi in nas tira
pred sodišče. Rayno tega je še
manjkalo! Poklicati hočem O-
sminu."

Misel, da odloži na Osminove
rame vse skrbi, ki so se mu obe-
talc, ga je nekoliko potolažila.
Gospa d'Avron pa se je težje
vdala.

"Nisem te vzugajala za to, da
vzgojim ločeno ženo!" je dejala
Simoni.

In ni se pomirila, ko jo je hči
poljubljala roke in ponavljala:

"Mama, primorana sem rav-
nati tako, kot ravnam; verjemite
mi, ne bom vas nevređena."

Uboga žena je bila preslabka,
da bi mogla premagati toliko
zdrženih volj.

Osmi sam, bržkone vesel, da
ima eno pravdo več, je pospeševal
zadevo z neverjetno delav-
nostjo, rekoč:

"Treba je, da se stvar opravi
pred počitnicami."

Nazvlic vročini malega srpa-
na je bil gospod d'Avron, ki je
zdaj hrepel po deželi, primoran
ostati v Parizu s svojo rod-
bino vred, in Tomaž Erlington je
moral priti z Angleškega, opre-
mljen z Rihardovim pooblasti-
lom, da na lici mesta zastopa
bratrančeve interese.

Ta naloga je delala njegove
odnošaje z rodbino d'Avron do-
kaj težavne. Posečal jo je le po-
redkoma in samo takrat, kadar
so ga siliči nujni opravki.

Nekega dne je prišel v zelo
slabi volji.

"No, kaj bo zopet?" je dejal
gospod d'Avron, sluteč novu ne-
prijetnost.

"Velika neprilika . . . mučna za
obe strani! Rihardov odvetnik
mi je pravkar povedal, da sta,
predno pride zadeva pred sodi-
šče, mož in žena primorana priti
istočasno osebito pred predsed-
nikom, ki ima analogo, da ju poiz-
kuja spraviti."

"Te gospose ne vedo druge-
ga, nego izumljati muke za lju-
di!" je godrnjal gospod d'Av-
ron. "Kakšen hasen more to i-
meti?"

To, da je obveznost brezmiseln-
a, ne zadostuje, da bi se ji člo-
vek lahko odtegnil, in z zakoni-
kom v roki so se kmalu prepričali,
da je ta formalnost neizob-
igibla.

"Ne vznemirjajmo se preveč,"
je dejala Simona, našedša iz-
hod, "kajti Rihard gotovo ne bo
hotel priti."

"V tem slučaju," je dejal To-
maž potrto, "obravnava ni mo-
goda in se mora preložiti!"

"In vendar je treba najti pot
iz te zagate!" je rentačil gospod
d'Avron.

Vsi so bili presenečeni in v za-

Sredi tega nemira, česar
vzrok je ona sama, je ostala Si-
mona zelo pokojna v neomajani
trdnosti svojega skepta; opeša-
la ni niti tisti večer, ko ji je Os-
min naznani:

"Prišel je, in jutri pojdetu o-
badva k predsedniku."

Gospod d'Avron vso noč ni
zatinsil očesa. Njegova žena pa
je bila tako onemogla in tako ob-
upana, kakor bi prisostvovala
pogini svoje lastne sreče.

Skrivaj se je bila podala k od-
vetniku Tomažu Erlingtonu, že-
leča se sestati z Rihardom; toda
Simonin mož je skrbno prikril
svoje bivališče v Parizu, da po-
kaže, da se podvrača le neizogib-
nim zahtevam zakona in izklju-
čuje vsako misel na spravo.

Hotel se je sestati le s svojo
ženo v justični palači.

Sestanek je bil določen ob
treh.

Gospa d'Avron je hotela po-
vsej sili spremljati hčer, ki se
je odločno protivila.

"Prav ima," je dejal gospod
d'Avron, ki je bil sam zelo ga-
jen. "Vi ne bi mogli mirno
prestati tega svedenja. Jaz bom
spremil Simona."

Mladá žena pa je z enako od-
ločnostjo odklonila tudi to po-
nudbo, češ:

"Nič me ne more iti z mano v
predsednikovo pisarno, do tja-
kaj pa mi zadošča, da gre Os-
min z menoj."

Ko so še silili, je dodala:

"Ljubše mi je tako. Prosim
vas, pustite me ravnati, kakor
je moja volja!"

V zadnjem času se je bila ne-
navadno osamosvojila. Svoje
posle je upravljala sama s po-
močjo Osminovo, in v njenem
vedenu je bilo nekaj, kar je celo
odočena, da si ubrani svobodo
in zavojuje svojo srečo brez ozi-
ra na prazne pomiske in brez
plodno rahločutje.

"Rihard pride," je dejal To-
maž polglasno.

"Dobro," je vzdihnila ona,
"naj pride! Še ta preizkušnja, in
potem bo končano."

Povesila je glavo. Nežnost ji
je pokrila obraz. Že se ji je zde-
lo, da vidi konec svojih muk, in
prihodnost, polno obetov. Ista
morgana je zaslepila Tomaža.
Preveč takten je bil, da bi
tvegal kakšno besedo ali pre-
zgoden namigljaj; ko pa se je
poslavljal od nje na mračen
mostovzu, se je osmeli in dvig-
nil njeno roko do ust. Ni mu je
odtegnila.

Na srečo je bil mrak gost, do-
volj gost, da ni videl, kako se je
ta roka takoj nato s silovito
kretnjo dvignila malodane do
njegovega lica, a je padla spet
nazaj, kakor bi jo bil v zadnjem
hipu zadržal pravočasen pomi-
slek.

Nosila je priprosto črno oble-
ko iz lahke svile in velik slamnik
s peresi; toda ta obleka in ta
kretnjo dvignila malodane do
njegovega lica, a je padla spet
nazaj, kakor bi jo bil v zadnjem
hipu zadržal pravočasen pomi-
slek.

"Kaj se ti je zgodilo?" je vpra-
šal Georges sestro, ko se je vrnila.

"Tako jezna si videti."

"Da, jezna sem, a tudi zado-
voljna. Ti še ne veš, da more bi-
ti človek nad isto rečjo jezen in
zadovoljen!"

"Kam pa greš?" je dejal Georges in jo
začudeno pogledal.

Ozra se je, če ni nikogar, ki
bi jo utegnil slišati, in dejala je
čisto tih:

"Georges, svojega moža grem
sreči! . . ."

Georges je bil tako osupel,
da bi bil kmalu izpustil ograjo.
Ko je zopet našel ravnotežje, je
Simona že drdrala v Osminovo
spremstvu proti justični
palači.

Njen edini odgovor na vse
materine odgovarjanje je bil:
"Molite zame, mama!"

To All Who Suffer Stomach Agony, Gas and Indigestion

Money Back If One Bottle of Dare's Mentha Pepsin Doesn't Do You More Good Than Anything You Ever Used.

Why bother with slow actors when one tablespoonful of this splendid and pleasant liquid remedy will cause gas, bloating, flatness, heartburn or any upset condition of the stomach to speedily vanish.

And why should any man or woman suffer another hour with indigestion or any stomach misery when the remedy you need instantly can be easily procured?

But there is more to say about this remarkable remedy—something that will interest thousands of despondent people.

In nemara je molila fudi ona
sama, zakaj v kočiji je ostala Si-
mona zelo pokojna v neomajani
trdnosti svojega skepta; opeša-
la ni niti tisti večer, ko ji je Os-
min naznani:

Prišla sta bila na cilj in stari
odvetnik je spremil Simona
skozi ogromno dvorano Des Pas
perdu.

Bila je ura obravnava. Skupine
ljudi so hodile semintja, ne-
kateri svobodnega in važnega li-
ca, namreč tisti, ki se po svojem
poklicu bavijo z zadavci dru-
gih, nekateri pa z obrazni potri-
h in preplašenih tujcev in teh
prostori gorja, privabljениh od
svojih lastnih opravkov.

Tu in tam se je razdelila mnogica
pred odvetnikom ali zagovornikom
v groteskno veličast-
nem talarju. Vsi so govorili, raz-
vnameli se in prepričali; tu so ki-
peli, šumeli in škropili svojo pe-
no kvas človeških strasti, dočim
je veliki Berryer s svojimi belo-
marmornimi tovariši mož iz-
nad množice, dvigajoč se na
svojem piedestalu, miren, zadovoljen
impozanten in vzvišen nad splošno umazanost.

Prekoračila sta bila dvorano
v Osminu, ki je poznal ta kraj,
je vodil Simona po manj znanih
hodnikih. Hrup besedi se je od-
daljeval in izpreminjal v nejasno,
nemočno mrmranje. Začenjala se je samota, le tu in tam
za hip skaljena po srečavajočih
ju postavljata slugi z verižicami,
pisac v mapami pod padzudo
in stranki, ki so blodile po tem
labilnemu. Za bagateljnem oddelkom,
odprtim vsakomur, so sledili manjši pravosodni prostori,
skrita zatišja in oddaljena skri-
vališča, kjer zore velike odlöče, kjer
se skrivajo veliki zločini in
pripravljajo velike muke, in ta
molk, ki ga je možalo tolko
tožba, in ta skrivnost, v katero
se je zagrinjalo toliko bolečin,
je težko legal na Simona, ni pa
mogel omajati njenega poguma.

"Dospela sva, in zdaj se mi, da
je pokazal vrata na koncu hod-
je pokažal vrata na koncu hod-
nika. "Zdaj je napočil trenotek,
ko pokažete, da ste še vedno
maljša Bretonka!"

Nasmehnila se mu je v slovo
in hrabro stopila za slugo, ki jo
je imel peljati pred predsednika.

(Daje prihodnjic)

ZAHVALA

Cleveland, Ohio

V svojo dolžnost si štejem, da
pridem in se na tem mestu za-
iskreneje zahvaljujem vsem
svojim znancem in prijateljem,
ki so se potrudili in so tako
prijetno presenetili za moj roj-
stni dan, dne 30. junija, ko so
mi napravili Surprise Party;
lahko rečem, da mi bo ta dan
vedno v spominu ostal in v enakem
slakujoču akto mi bo mogoče
bom skušala vam vsem skupaj
nazaj povrniti, za vso vašo
prijaznost, ki ste jo ob tej pri-
liki izkazali meni in mojim otrokom.
Ne bom tukaj opisovala
vse pod kakimi pretvezami so

me ven izvabili in kako luštno
samo se na party imeli. Moj na-
men je, da se vam tukaj zahval-
jam za ves vaš trud in požrt-
valnost, ki ste jo imeli z menoj,
in sicer, v prvi vrsti se moram
zahvaliti:

Mr. in Mrs. Frank Gregorich,
ki sta si celo stvar zamislila, in
na katerih domu se je party vr-
šila. Enako se zahvaljujem tudi
vsem mojim prijateljicam, ki so
še okoli in nabirale zame za-
dar, v obliki krasne kuhinjske
peči, in katere so sledile: Mrs.
Frances Petrovčič, Mrs. Mary
Bolko, Mrs. Frances Gregorich
in Mrs. Vera Troha. Nadalje se
iskreno zahvaljujem tudi vsem
tistim, ki ste pripravile in pri-
nesle razne jeyvine za moj par-
ty, naj to zadostuje, kajti imena
vseh mi niso znana. Drugič
se hočem na tem mestu zahvali-
ti tudi vsem darovalcem, ka-
terih imena priobčujem na tem
mestu, in kateri so sledili: Mr.
Mrs. Mary Stokel, Mrs. Milka
Lah, Mr. in Mrs. Anton Sa-
tej, Mrs. Antonia Stokel. Mr.
in Mrs. Max Kobal, Mrs. Anto-
nia Jerkic, Mrs. Helen Pernuš,
Mrs. Jennie Gerlj, Mrs. Karolina
Gulich, Mr. Frank Cigoi, Mrs.
Paulina Boštjančič, Mrs.

Batich, Mrs. Anna Kertl, Mrs.
Frances Sušel, Mr. Krist Marc.
Mrs. Mary Černigoj, Mrs. Doro-
thy Strancar, Mrs. Filomena
Sedej, Mr. Joseph Lazar, Mrs.
Mary Čermelj, Mrs. Justina Čer-
melj, Mrs. Ivanka Čermelj, Mrs.
Jerica Koloini, Mrs. Angela Ka-
lin, Mrs. Mary Jerkic, Mrs.
Antonia Čeperlo, Mrs. Mary Čer-
melj, Mrs. Mary Bolko, Mrs.
Josefa Kocin, Mrs. Ivana Ba-
tich, Mrs. Mary Sežun, Mrs.
Stefania Bolko, Mrs. Antonia
Stradiot, Mr. Krist Kalin, Mr.
Frank Suban, Mrs. Josefa Rov-
tar, Mrs. Anna Lokar, Mrs.
Frances Martinjak, Mrs. Mary
Vidmar, Mrs. Cecilia Stanich,
Mr. Cvetko Hrobat, Mrs. Mary
Batich, Mrs. Frances Zgonik,
Mrs. Anna Maurich, Mr. Anton
Mravlje, Mrs. Mary Prele, Mrs.
Mary Tomšič, Mrs. Mary Ba-
tich, Mrs. Mary Cepek, Mrs.
Mary Spilar, Mr. Julius Mel-
brant, Mr. Vincent Hereden,
Mr. Steve Caughell, Mrs. Mary
Kravos, Mrs. Mary Gregorich,
Mrs. Mary Kolin, Mrs. Leopolda
Jerkič, Mrs. Helen Pernuš,
Mrs. Jennie Gerlj, Mrs. Karolina
Gulich, Mr. Frank Cigoi, Mrs.
Paulina Boštjančič, Mrs.

Mary Mršnik, Mrs. Mary Sm-
bol, Mr. Uršula Trtnik, Mrs.
Frances Stupica, Mrs. Anna Ku-
har, Mrs. Tanko, Mr. Debenjak,
Mrs. Jennie Godina, Mrs. Jen-
nie Bazinik, Mrs. Louise Vilde-
r, Mr. Anton Pušnar, Mrs. Emma
Krapenc, Mrs. Rose Krall, Mrs.
Josefa Princič, Mrs. Paulina
Vrh, Miss Debenjak, Mrs. Mary
Komec, Mrs. Karolina Pirovec,
Mrs. Jerica Okar, Mrs. Serazin-
ovich, Mrs. Ana Piec, Mrs. Anna
Hočvar, Mrs. Mary Jurlik, Mrs.
Hočvar Brothers, Mrs. Mary Kom-
ec, Mrs. Keler, Mrs. Kasam-
ovich, Mrs. Ušaj, Mrs. Lipka in
Mr